

BORKÖTŐK, KÁDSZÚRÓK, BETYÁRLÁNYOK – ELFELEDETT MESTERSÉGEK A BORVIDÉKEN

A megélhetését kizárólagosan a szőlőművelésre alapozó Hegyalja bővelkedett különleges mesterségekben. A teraszok építése, az érlelő és szállító hordók javítása, a szőlők őrzése és persze a szőlő- és boradók behajtása mind-mind speciális mesterségbeli tudást igényelt.

Egészen a 17. századig, a vasabroncsok tömeges elterjedéséig a borvidéken nélkülözhetetlen tudás volt a **borkötőké**. Ők voltak **azok a kádárok, akik a berkével, azaz fűzvesszővel összekötözték és idővel elgyengült, megtágult mogyoróvessző abroncsokat cserélték, javították, amikor a hordóból a bor ereszteni kezdett**. Hálátlan szakma volt, mert ha az abroncskötő berke elpattant – ez gyakran előfordult például a tavaszi hőmérséklet változáskor –, azonnal orvosolni kellett a bajt, sőt az elfolyt must és bor árát is meg kellett téríteni.

A környező és távolabbi vidékekről nagy számban érkező **szőlőmunkásokat** – férfiakat, lányokat, asszonyokat – a borvidéken **betyároknak** nevezték. A kifejezés ekkoriban **alkalmi munkából élő vándorló munkásokra** vonatkozott, „kóborló, útonálló” jelentése csak a későbbiekben erősödött fel. Sokszor idegenből érkeztek a szőlőpásztorok is, akik a lopások, de főként a szőlőpusztító madarak ellen kereplőkkel, puskákkal védték a termést.

A **szőlő- és boradók beszédésével megbízott dézsmások, borbírók, törkölylátók, kádszúrók** szerepe már a szüretkor megkezdődött és egészen a bor kocsmái kiméréséig tartott. Mivel a sokféle földesúri és egyházi adót a mustból szedték, a terhek csökkentésének legkézenfekvőbb módja az volt, hogy a szőlősgazdák megpróbálták minél „levesebbre” hagyni a törkölyt, amit otthon „adómentesen” dolgoztak fel. E visszaélések megfékezésére a törkölylátókat alkalmazták, akik ellenőrizték nem maradt-e must a törkölyön, a kádszúrók pedig a csapon keresztül egy hosszú vessző segítségével lecsepegtették a földesúrnak járó levét.

Tokaji Múzeum
3910 Tokaj, Bethlen G. u. 7.
☎ +36 47 352 636
✉ info@tokajimuzeum.hu

Világörökségi Bormúzeum
3910 Tokaj, Serház út 55.
☎ +36 47 552 050
✉ info@bormuzeum.eu